

Projectplan Waterwet

Voor de aanleg van waterstaatswerken
Artikel 5.4 Waterwet

Verbeteren waterkwaliteit Kom van Langbroek Deelgebied Beverweerd

Inhoudsopgave

Deel I: Verbeteren waterkwaliteit Kom van Langbroek	3
1.1 Aanleiding en doel	3
1.2 Ligging en begrenzing projectgebied	3
1.3 Beschrijving maatregelen	4
1.4 Belanghebbenden	5
1.5 Effecten van het plan en te treffen voorzieningen	5
1.6 Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd	6
1.7 Beheer en onderhoud waterstaatswerken	6
Deel II: Verantwoording	7
2.1 Toetsing van het project aan de wettelijke kaders	7
2.2 Toetsing aan de beleidskaders van het waterschap	8
2.3 Verantwoording van de keuzes in het project	8
Deel III: Rechtsbescherming	9
3.1 Procedure projectplan	9
Deel IV: Bijlagen	10
Bijlage 1: Overzichtsk kaart deelgebied Beverweerd	10

Leeswijzer

Dit projectplan bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting en toetsing op de beleidskaders. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat bijlagen die voor het plan van belang zijn.

Deel I: Verbeteren waterkwaliteit Kom van Langbroek

1.1 Aanleiding en doel

Tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Kromme Rijn ligt het dorp Langbroek. Door het meanderende karakter van de Kromme Rijn en eeuwenlange sedimentafzettingen ontstonden langs de Kromme Rijn oeverwallen. Door ongelijkmatige inklinking ontstond een laagte in het landschap die een kom wordt genoemd; de Kom van Langbroek. De Kom van Langbroek is cultuurhistorisch en ecologisch een van de meest waardevolle gebieden in de provincie Utrecht en kenmerkt zich door de aaneenschakeling van landgoederen.

In het gebied is een zeer sterke verwevenheid van verschillende gebruiksfuncties zoals landbouw, (productie)bos en natuur. Functies die verschillende eisen stellen aan het watersysteem. Naast het landgebruik bestaat de ondergrond uit verschillende bodemsoorten, zijn er grote hoogteverschillen in maaiveld, en komt kwel vanuit de Utrechtse Heuvelrug naar boven. Dit alles zorgt ervoor dat op lokaal niveau de waterhuishouding goed afgestemd moet zijn op al deze factoren. In de huidige situatie is dit niet overal het geval.

Dit heeft één op één effect op de waterkwaliteit omdat:

- het kwelwater van goede kwaliteit momenteel wordt weggevangen door drainerende watergangen, of weggedrukt door een zure regenwaterlens;
- er geen goede doorspoeling kan plaatsvinden, met als gevolg stilstaand water en kroosvorming;
- in natte perioden veel gebiedseigen water van goede kwaliteit wordt afgevoerd;
- in droge perioden geen gebiedseigen water beschikbaar is, waardoor gebiedsvreemd water ingelaten moeten worden;
- overtollig (regen)water niet goed afgevoerd kan worden, wat leidt tot ongewenste vernatting.

Met dit project verbetert het waterschap de waterkwaliteit in dit gebied door maatregelen uit te voeren die bijdragen aan het optimaal benutten van gebiedseigen water; de doorspoeling van het watersysteem verbeteren en de diversiteit van de verschillende gebruiksfuncties beter op elkaar afstemmen.

De maatregelen dragen ook bij aan het bestrijden van de verdroging in de Kom van Langbroek. De Kom van Langbroek is het grootste aaneengesloten gebied in de provincie Utrecht waar de verdroging nog bestreden moet worden.

1.2 Ligging en begrenzing projectgebied

Deelgebied Beverweerd wordt gekenmerkt door een afwisseling tussen bossen, landbouwgronden en natuurpercelen. Door het midden van het gebied loopt de primaire watergang: de Beverweerdse Wetering. Welke voor de ontwatering van het gebied zorgt richting de Langbroekerwetering. In het zuidelijk deel wateren de voornamelijk landbouwgronden af richting de Kromme Rijn.

De waterhuishouding van Beverweerd is complex omdat het huidige watersysteem zowel moet aanvoeren als afvoeren en op meerdere plekken in open verbinding staat met zowel de Langbroekerwetering als de Beverweerdse Wetering'.

Het watersysteem heeft in de huidige situatie geen hydrologische verbinding met de overige deelgebieden binnen het Project Kom van Langbroek.

1.3 Beschrijving maatregelen

1.3.1 Uitgangspunten voor het plan

HDSR heeft de wens om verbeteringen in het watersysteem aan te brengen met als doel om de waterkwaliteit te verbeteren door:

- het gebiedseigen water optimaal te benutten;
- de doorspoeling van het watersysteem te verbeteren;
- de verschillende gebruiksfuncties beter op elkaar af te stemmen.

Basisprincipes bij het ontwerp:

- er wordt uitgegaan van de huidige gebruiksfuncties en natuurwaarden;
- het huidige watersysteem is leidend in gewenste verbeteringen in de waterhuishouding (geen grootschalige aanpassingen, zoals nieuwe watergangen);
- er wordt een watersysteem ingericht dat de verschillende gebruiksfuncties zo goed mogelijk ondersteunt, op basis van gewenste grondwaterstanden;
- omliggende functies mogen geen last ondervinden van vernatting binnen natuurpercelen.

Maatregelen voor het ontwerp:

- het inrichten van peilgebieden met eventueel een inlaat voor wateraanvoer en een stuw voor het afvoeren van water waarbij gezocht wordt naar het juiste schaalniveau om robuuste eenheden te krijgen;
- het ontkoppelen van verbindingen met de Langbroekerwetering waarmee de inlaat van gebiedsvreemd water beperkt én gecontroleerd kan worden;
- het hydrologisch isoleren van grotere eenheden natuur en het instellen van een natuurlijk peil;
- het inrichten van een afvoerende watergang voor de afvoer van overtollig (regen)water.

1.3.2 Uitwerking van ontwerp

Hieronder volgt een beschrijving per subgebied binnen het deelgebied Beverweerd.

Gebied 1:

Dit gebied bevat agrarische percelen die grenzen aan de Langbroekerwetering nabij de woningen Langbroekerdijk 4 en 8. Vanwege de agrarische functie en de maaiveldhoogte blijven deze percelen hydrologisch verbonden met de Langbroekerwetering. Er wordt een scheiding aangebracht waardoor het resterend deelgebied van de Langbroekerwetering wordt afgekoppeld.

Gebied 2:

Ter hoogte van Langbroekerdijk 4 wordt een sifonconstructie onder de Beverweerdse Sloot aangebracht. Op deze manier kan er, ten tijde van beregening, water worden ingelaten in de sloot ten zuiden van de Beverweerdse Wetering. Hiervoor zal het profiel van deze sloot geherprofileerd worden. Door deze werkzaamheden ontstaat een scheiding tussen het water uit de Langbroekerwetering en de Beverweerdse Wetering, maar kunnen percelen ten zuiden van de Beverweerdse Wetering wel beregend worden.

Gebied 3:

Het derde gebied betreft natuurpercelen welke reeds hydrologisch afgesloten zijn binnen het deelgebied. Volgens metingen is hier een waterpeil van circa +1,70 m NAP in de huidige situatie. De peilhoogte wordt nu bepaald door een dam met inlaat via een L-pijp, zie naast staande foto.

In dit project wordt een stuw worden geplaatst, zodat een robuust kunstwerk gerealiseerd wordt, wat langer mee kan gaan en makkelijker beheerd kan worden.

Gebied 4:

Dit gebied betreft natuurpercelen die nog niet ingericht zijn. Om het gebied volledig hydrologisch af te sluiten van gebiedsvreemd water wordt een dam bij de Langbroekerwetering geplaatst en vier dammen op de grens van de natuurpercelen. Zo ontstaat een gebied met een eigen natuurlijk peil, waarbij overtollig regenwater kan afvoeren via een stuw. De twee naast elkaar gelegen natuurgebieden worden niet hydrologisch gekoppeld vanwege het relatief groot verschil in maaiveldhoogte en de daarmee samenhangende gewenste drooglegging.

Overig gebied (geen peilverandering)

Het laatste subgebied betreft de overige percelen binnen het plangebied. Voor deze percelen zijn geen veranderingen voorgesteld, waardoor hier geen wijziging in het peil wordt doorgevoerd.

1.4 Belanghebbenden

De gronden zijn in eigendom van particulieren of landgoedeigenaren. De eigenaren verpachten een deel van de gronden aan derden. De direct betrokken eigenaren en pachters hebben actief meegedacht tijdens het uitwerken van de maatregelen. Tijdens persoonlijke gesprekken is het definitieve inrichtingsplan uitvoerig besproken en akkoord bevonden.

1.5 Effecten van het plan en te treffen voorzieningen

1.5.1 Positieve effecten

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit van het gebied is het van belang dat:

- het gebiedseigen (kwel)water optimaal wordt benut, waardoor zo min mogelijk gebiedsvreemd water ingelaten hoeft te worden;
- de doorspoeling van het watersysteem wordt verbeterd waardoor er zo min mogelijk stilstaand water is;
- het watersysteem wordt afgestemd op de verschillende gebruiksfuncties, waardoor de meest geschikte waterpeilen per functie ingesteld kunnen worden.

1.5.2 Negatieve effecten

Grondwater

Om werkzaamheden uit te voeren zal per locatie een deel van een sloot droog gezet moeten worden. Dit is van zeer tijdelijke aard zodat dit geen significant effect zal hebben op de grondwaterstand.

Verkeer en transport

De werkzaamheden worden mogelijk uitgevoerd met behulp van een hydraulische graafmachine en een trekker met dumper. Het uitgangspunt is om de overlast tot een minimum te beperken en alle betrokkenen goed te informeren over het moment en wijze van uitvoering.

Flora en Fauna

Er is een Quickscan Flora en Fauna uitgevoerd. De werkzaamheden worden zo gepland dat ze in het minst kwetsbare seizoen worden uitgevoerd. Wanneer het nodig is een watergang tijdelijk droog te zetten zullen de vissen en amfibieën voordat de afdamming plaatsvindt, worden overgezet naar een ander deel van de watergang. Indien voorzorgsmaatregelen genomen dienen te worden zal dit in overeenstemming gebeuren met het Ecologisch Werkprotocol van HDSR.

Archeologie

In overleg met het bevoegd gezag worden de werkzaamheden getoetst. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk is wordt dit uitgevoerd.

1.6 Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd

De uitvoering zal uiterlijk in 2020 eindigen. Het waterschap stelt op basis van het inrichtingsplan een werkschrijving op. Daarna wordt het werk aanbesteed. Vervolgens werkt de aannemer bij al haar handelingen volgens wettelijk geldende bepalingen en de specifieke randvoorwaarden die in de werkschrijving zijn opgenomen. In overleg met de eigenaren en gebruikers wordt de beste wijze van uitvoering bepaald.

1.7 Beheer en onderhoud waterstaatswerken

Met de uitvoering van dit plan investeert het waterschap in het lokale watersysteem met als doel om de waterkwaliteit te verbeteren. Deze investering is eenmalig, waarbij het van belang is dat dit systeem in de toekomst behouden blijft. Hierbij is het toekomstig onderhoud aan de sloten, en de overdracht van de aangelegde waterwerken van belang.

Overdracht waterwerken

Veel van de werkzaamheden vinden plaats in het tertiaire watersysteem. Uitgangspunt hierbij is dat aangelegde werken na oplevering worden overgedragen aan de betreffende eigenaar. Wanneer peilregelende werken (zoals stuwen en inlaten) geplaatst worden waarbij meerdere eigenaren afhankelijk zijn, blijven deze in beheer en onderhoud bij het waterschap, tenzij anders overeengekomen.

Omdat de te vervangen stuwen in de subgebieden 2 en 3 niet meerdere belanghebbenden dient, worden de peilregelende kunstwerken beheerd en onderhouden door de grondeigenaren. De inlaatconstructie in gebied 1 wordt beheerd en onderhouden door het waterschap.

Deel II: Verantwoording

2.1 Toetsing van het project aan de wettelijke kaders

2.1.1 Waterwet

Op grond van artikel 5, lid 2 van het Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft het waterschap als taak de waterstaatskundige verzorging van zijn beheergebied. De toepassing hiervan is op grond van artikel 2.1 Waterwet gericht op:

- a. het voorkomen en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en;
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Toetsing

- a. overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

De maatregelen in dit projectplan zorgen voor een deugdelijke beheersing van het oppervlaktewater. Door het vervangen een inlaat kan het inlaten van gebiedsvreemd water beperkt én gecontroleerd worden. Het inrichten van afvoerende watergangen zorgen voor de afvoer van overtollig (regen)water.

- b. chemische en ecologische waterkwaliteit

Het is de verwachting dat door dit project de waterkwaliteit verbeterd, door maatregelen uit te voeren die bijdragen aan het optimaal benutten van gebiedseigen water, de doorspoeling van het watersysteem verbeteren en de diversiteit van de verschillende gebruiksfuncties beter op elkaar afstemmen.

- c. maatschappelijke functies

Met uitvoering van dit project voert het waterschap eenmalig werkzaamheden uit, waardoor het watersysteem de verschillende functies in het gebied beter kan bedienen.

2.1.2 Overige wetgeving

Waterbeheerplan

Op grond van artikel 4.6 Waterwet dient HDSR een beheerplan vast te stellen voor de watersystemen die onder beheer zijn bij het waterschap. In het Waterbeheerplan "Waterkoers 2016 – 2021" is vastgelegd dat het waterschap werkt aan schoon en voldoende water.

Watergebiedsplan Langbroekerwetering

In het watergebiedsplan Langbroekerwetering is het project Kom van Langbroek reeds vastgelegd en met de uitvoer van het project wordt voldaan aan de projectdoelstellingen.

Bestemmingsplan

De werkzaamheden vinden plaats binnen bestemmingsplan Buitengebied Bunnik 2011 en bestemmingsplan Buitengebied Driebergen-Buitengebied 2018. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Quickscan Flora en Fauna

Er is een quickscan flora en fauna uitgevoerd en de te nemen maatregelen zijn verwoord in een ecologisch werkprotocol.

2.2 Toetsing aan de beleidskaders van het waterschap

2.2.1 Keur

Er is geen vergunning vereist voor handelingen die plaatsvinden in opdracht van het college ten behoeve van de aan het waterschap opgedragen taken op grond van artikel 2 van de Waterschapswet.

2.2.2 Legger

In de Legger Oppervlaktewateren vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van oppervlaktewateren. Ook worden daarin de zogeheten waterstaatswerken vermeld, zoals stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de onderhoudsverplichtingen met betrekking tot de instandhouding van het watersysteem en de werken.

De wijzigingen als gevolg van dit project worden vastgelegd in de eerstvolgende herziening van de Legger Oppervlaktewateren van het waterschap. Tot die tijd wordt het watersysteem in stand gehouden volgens dit projectplan.

De legger is daarnaast bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van het onderhoud en de instandhouding van de waterstaatswerken.

2.2.3 Peilbesluit

De nieuwe in te stellen peilen en begrenzing van peilgebieden worden in een herziening van het peilbesluit Langbroekerwetering opgenomen, nadat de planvorming van het gehele project Kom van Langbroek is afgerond.

2.3 Verantwoording van de keuzes in het project

Tijdens de planvorming van dit deelproject zijn meerdere oplossingsvarianten met de eigenaren besproken. Uiteindelijk is een voorkeursvariant gekozen en uitgewerkt in het inrichtingsplan en dit voorliggend projectplan.

Deel III: Rechtsbescherming

3.1 Procedure projectplan

3.1.1 Zienswijze in de ontwerpfase

Het ontwerp-projectplan heeft gedurende zes weken, van 30 maart tot en met 11 mei 2020 ter inzage gelegen. Belanghebbenden hebben tijdens deze periode hun zienswijze over het ontwerp-projectplan mondeling of schriftelijk kenbaar kunnen maken aan het waterschap.

3.1.2 Vaststelling projectplan

Het definitieve projectplan is door het college van dijkgraaf en hoogheemraden vastgesteld op 19 mei 2020.

3.1.3 Definitieve vaststelling projectplan

Na vaststelling van het definitieve projectplan heeft een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend op het ontwerp-projectplan de mogelijkheid beroep in te stellen bij de Rechtbank conform artikel 8:1 Algemene wet bestuursrecht. Belanghebbende dient daartoe binnen zes weken na de bekendmaking van het vastgestelde definitieve projectplan een beroepschrift in te dienen bij de Rechtbank. Een beroepschrift dient te zijn ondertekend en dient tenminste te bevatten: de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het projectplan waartegen het beroepschrift is gericht en de gronden van beroep. Voor het instellen van beroep is griffierecht verschuldigd van € 178,- voor een natuurlijke persoon en € 354,- voor een rechtspersoon.

Een beroepschrift moet in tweevoud worden gericht aan de Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht, onder overlegging van een afschrift van dit projectplan. Het beroep kan ook digitaal ingesteld worden bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Op de vaststelling van het projectplan is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift alle gronden van het beroep kenbaar moeten worden gemaakt. Na de genoemde termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden ingediend.

3.1.4 Voorlopige voorziening

Aangezien het instellen van beroep geen schorsende werking heeft (dat wil zeggen dat het projectplan direct in werking treedt), kan een verzoek om voorlopige voorziening (schorsing) worden ingesteld indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen dat vereist. Dit verzoek moet worden gericht aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, op het bovengenoemde adres. Een voorwaarde hiervoor is dat ook beroep wordt ingesteld.

Voor het verzoek tot voorlopige voorziening is opnieuw griffierecht verschuldigd van € 178,- voor een natuurlijke persoon en € 354,- voor een rechtspersoon.

Deel IV: Bijlagen

Bijlage 1: Overzichtskaart deelgebied Beverweerd